

Afsluttende rapport for initiativ 8.1: Gode data og bedre datadeling

Stamdata

Ministerium	Finansministeriet
Institution	Digitaliseringsstyrelsen
Styregruppe	Styregruppen for data og arkitektur (SDA), som blev etableret i 2016 og ved indførelse af ny fællesoffentlig governance siden ultimo 2019 Udvalget for arkitektur og standarder (UAS)
Projektejer	Vicedirektør Adam Lebech
Projektleder	Kontorchef Christian Plaschke
Starttidspunkt	2016
Oprindeligt forventet sluttidspunkt	Ultimo 2020
Egentligt sluttidspunkt	Ultimo 2020
Samlet budget (2016-2020)	16,5 mio. kr. (heraf 0,8 mio.kr. til afskrivninger i 2021, 2022 og 2023)
Samlet mer- eller mindre forbrug	2016: -1,0 mio. kr. 2017: -0,2 mio. kr. 2018: -3,8 mio. kr. 2019: -2,2 mio. kr. 2020: -0,9 mio. kr.

Formål og resultater

Formålet med initiativ 8.1 er at udvikle et samarbejde om en fællesoffentlig digital arkitektur (FDA), som sætter rammerne for deling af data mellem myndigheder, så offentlige løsninger får bedre forudsætninger for at hænge godt sammen Den

fællesoffentlige digitale arkitektur understøtter den videre digitalisering af den offentlige sektor i Danmark.

Målet er bl.a. at understøtte snitflader på tværs af myndigheder, sammenhængende processer og genbrug af data på tværs af den offentlige sektor og lægge fundamentet for bedre velfærd og service for borgerne samt mere effektive processer i og imellem de offentlige myndigheder. Parterne er enige om, at en af de helt store gevinster har været selve opbygningen af et kontinuerligt fællesoffentligt samarbejde om digital arkitektur og standarder. Et stabilt og vedholdende samarbejde om fx fælles sprog og principper har været en afgørende forudsætning for opnåelsen af enighed om fælles arkitekturløsninger og herunder også fælles måder at udvikle datamodeller i offentlige digitale løsninger.

Gode data og effektiv datadeling er forudsætninger for blandt andet at realisere:

- Nemmere, billigere, mere sammenhængende, gennemsigtig og proaktiv selvbetjening
- Mere effektiv sagsbehandling og kontrol
- Mere koordinerede, sammenhængende og effektive velfærdsforløb
- Bedre udnyttelse af offentlige data til at skabe rammer for vækst
- En effektiv og vækstskabende forsyningssektor
- Større gennemsigtighed
- Øget informationsikkerhed, hvilket har direkte indvirkning på borgernes vilje til øget digitalisering

Der er i kraft af samarbejdet opbygget en ekspertise for digital arkitektur og standarder på tværs af kommuner, regioner og staten, som blandt andet bygger videre på det arbejde, der blev etableret i en række andre kommunale, regionale og fællesoffentlige projekter. Som eksempler kan nævnes det tidligere grunddataprogram samt kommunernes arkitekturarbejde i forbindelse med monopolbruddet, som startede omkring 2010.

I opgavebeskrivelsen for initiativ 8.1 fremhæves tre hovedelementer:

1. Fælles arkitekturstyring

Med den fællesoffentlige digitale arkitektur (FDA) er der blevet etableret et fællesoffentligt samarbejde om arkitektur og standarder, samt et overblik over fælles referencearkitektur, standarder og komponenter, som indtil nu er udarbejdet og som stilles frit til rådighed for andre. Der er desuden skabt faste rammer for at styre og beslutte, hvad der skal optages i FDA. For at understøtte et løft af arkitekturkompetencer i den offentlige sektor er der opbygget netværk og afholdt kurser, samt gennemført faste arkitekturreviews.

Konkret har gennemførelse af arkitekturreviews betydet, at alle fællesoffentlige digitale initiativer, som har et væsentligt element af data- og arkitekturanvendelse, har udarbejdet og fået arkitekturfaglig sparring på en arkitekturrapport, der beskriver arkitektur for datadeling og dataanvendelse i initiativet, herunder hvor

det skønnes ikke at være relevant, hensigtsmæssigt eller omkostningseffektivt at følge den fælles arkitektur.

2. Fælles rammer for gode data

Et centralt fokusområde for samarbejdet er at sikre bedre forudsætninger for datadeling. Med referencearkitektur for datadeling, vejledning om datakvalitet, udvikling af en specifikation for beskrivelse af datasæt (DCAT-AP-DK), Fællesoffentlige regler for begrebs- og datamodellering, udvikling af datasætkataloget, mv. er der udarbejdet et sæt væsentlige bidrag for en bedre datadeling og –styring i det offentlige. Der er også udviklet en række konkrete bidrag til datamodeller til at understøtte myndighedernes samarbejde om ensartet datadeling. Dertil kommer etableringen af faste reviewprocedurer for datareviews.

3. Fælles rammer for infrastrukturer for datadeling.

Det sidste indsatsområde omhandler en række analyser for at undersøge mulighederne for en bedre infrastrukturunderstøttelse af datadeling. Som et centralt element heri er der gennemført en POC (proof of concept) for en fælles fortegnelse over myndigheder, som blev overdraget til Næste generation Digital Post (NgDP)-projektet, til at kvalificere deres opgave med at skabe overblik over myndigheder. Yderligere er der som led i projektet gennemført en pilottestning af eDelivery-infrastrukturen, som også er gennemført i tæt samspil med NgDP-projektet, som også anvender denne infrastruktur til meddelelsesforsendelser.

Ud over de planlagte aktiviteter i regi af initiativ 8.1 t er der i regi af samarbejdet udarbejdet og behandlet en række løbende projekter, hvor parterne har fundet behov for en fællesoffentlig løsning på arkitekturrelaterede problemstillinger.

Dele af initiativets aftalte leverancer er udgået efter aftale med parterne. Det drejer sig bl.a. om myndighedsfortegnelsen og referencearkitektur for informationssikkerhed. Nye tendenser i tiden har desuden gjort, at der er blevet tilpasset og tilført nye leverancer som fx standard for beskrivelse af it-systemer mv. Mindreforbrug er løbende håndteret ved, at midlerne er blevet frigivet til omprioritering til anvendelse i det fællesoffentlige samarbejde eller opsamlet som del af opsparing af fællesoffentlige midler.

Der har i initiativets levetid været en stabil fremdrift i leverancerne, som samlet set har skabt gode resultater. Initiativets samlede konkrete resultater kan illustreres med en række hovedleverancer jf. tabel 2.

Tabel 2. Hovedleverancer for initiativ 8.1

Tabel 2	
Oversigt over væsentlige leverancer i initiativ 8.1 i perioden 2016-2020	
Kvartal	Leverance
Q1 2017	Governance for vedligehold af den fællesoffentlige rammearkitektur
Q2 2017	Hvidbog om arkitektur for digitalisering
Q2 2017	Model for arkitektur-reviews
Q2 2017	Fællesoffentlige regler for begrebs- og datamodellering
Q3 2017	8.1 afholder konferencen FDA2017
Q2 2018	8.1 afholder konferencen FDA2018
Q2 2018	Referencearkitektur for deling af data og dokumenter
Q2 2018	Standard for klassifikation og organisation
Q3 2018	Oprettelse og drift af netværk for arkitekturmetode og modellering
Q3 2018	Fællesoffentligt datasætkatalog implementeret i driftsetup
Q1 2019	Justering af de fællesoffentlige modelregler
Q1 2019	Retningslinjer for arkitekturdokumentation
Q3 2019	8.1 afholder konferencen FDA2019
Q4 2019	Fælles sprog for datakvalitet
Q4 2019	Standard for beskrivelse af it-systemer
Q4 2019	Teknisk pilotimplementering af eDelivery afsluttet
Q2 2020	Referencearkitektur for tværgående digitalt overblik til optagelse i FDA
Q3 2020	Opdateret referencearkitektur for brugerstyring
Q3 2020	Anvendelsesprofil til beskrivelse af datasæt og datakataloger (DCAT-AP-DK 2.0)
Q3 2020	Retningslinjer for stabile URI'er
Q4 2020	Afprøvning af eDelivery komponenter i NgDP og på sundhedsområdet

I 2019 blev der foretaget en brugerundersøgelse blandt anvenderne af de fællesoffentlige arkitekturprodukter med henblik på at vurdere behov og videreudviklingsønsker. Resultatet viste, at der stadig er stor efterspørgsel efter produkterne i FDA. Undersøgelsen viste også, at der er et potentiale for mere formidling og bredere udbredelse. Den digitale transformation som samfundet, herunder det offentlige, undergår, vil drive en efterspørgsel efter yderligere arkitekturstyring og -produkter fremadrettet.

Fremtidigt ejerskab

Det fremadrettede samarbejde om arkitektur og standarder er fra 2020 forankret i Udvalget for arkitektur og standarder (UAS). Samarbejdet var i perioden 2016-2019 forankret i den fællesoffentlige styregruppe for data og arkitektur (SDA) og i den underliggende koordinationsgruppe (KOOR).

Hvordan det fremadrettede samarbejde vedrørende arkitektur forventes skal udvikles og hvilke indsatsområder, som der fremadrettet skal fokuseres på, forventes afklaret som led i forberedelserne til en ny fællesoffentlig

digitaliseringsstrategi. Behovet for fremadrettet samarbejde vedrørende arkitektur er imidlertid ikke blevet mindre siden opstarten af initiativ 8.1. Med den accelererende digitalisering af hele samfundet og omverdenen, bliver behovet for standarder og it-arkitektur et endnu vigtigere redskab i fremtiden. Det generelt øgede fokus på informationssikkerhed trækker i samme retning.

Effektmål

Med FDA sikres opbygning af et solidt fællesoffentligt samarbejde om arkitektur og standarder som understøtter målet om en bedre deling af data mellem myndigheder, borgere og virksomheder som et centralt element i digitaliseringsstrategien. Målet understøtter gennemsigtighed/åbenhed og bedre datasikkerhed/informationssikkerhed som fordrer borgernes tillid.

Det er vurderingen, at indsatsen overordnet understøtter disse mål, hvilket også brugerundersøgelsen viste. Der er dog ikke i regi af projektet gennemført en kvantitativ opfølgning på disse mål, da en sådan indsats ikke er vurderet som metodisk tilgængelig henset arkitektursamarbejdets understøttende karakter.

Gevinsterne høstes løbende i takt med, at den fællesoffentlige digitale arkitektur (FDA) udbredes.

Økonomi

Initiativet er fællesoffentligt finansieret jf. tabel 3.

Tabel 3. Forbrug i initiativ 8.1

Tabel 3								
Foreløbig oversigt over det samlede forbrug i initiativ 8.1								
Fælles offentlige midler, Øvrig drift (1.000) kr.								
År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	1.800	6.244	4.052	2.553	1.089	334	285	171
<i>Heraf renter og afskrivninger</i>		45	167	320	314	334	285	171